

Zpráva o činnosti MC MVU za rok 2013

Podprogram B: Projekty metodických center s celostátní působností

Název projektu: **Metodické centrum pro muzea výtvarného umění Národní galerie v Praze – informační a metodické pracoviště – 6. fáze**

I. Zpráva o činnosti Metodického centra pro muzea výtvarného umění Národní galerie v Praze v roce 2013

Metodické centrum pro muzea výtvarného umění (MC MVU) pracovalo v roce 2013 podle aktualizované střednědobé koncepce schválené MK ČR (<http://www.mc-galerie.cz/onas/aktualizace-projektu-mc-mvu/>) a plánu činnosti na rok 2013 (<http://www.mc-galerie.cz/onas/plan-cinnosti-mc-mvu-na-rok-2013/>), který byl upraven podle rozsahu skutečné výše dotace na činnost MC MVU.!

Informační činnost MC MVU prostřednictvím webových stránek

Z plánovaných aktivit pro rok 2013 byly průběžně naplňovány tyto činnosti:

a) pravidelný InfoServis metodického centra

InfoServis MC MVU je rozeslán e-mailovou poštou registrovaným zájemcům – v roce 2013 bylo zasláno 105 zpráv zaměřených přímo na odborné činnosti galerií i mezioborové aktivity (semináře, konference), které mohly muzea výtvarného umění využít pro svou práci;

b) informování prostřednictvím webových stránek MC MVU

MC MVU pokračuje ve správě webových stránek a rozšiřování jejich obsahu: zejména zveřejňuje dokumenty ze seminářů MC MVU a další texty v sekci dokumenty a informace:

- v sekci služby veřejnosti
  - jsme zveřejnili i anglické verze informačních textů
- v sekci semináře MC byly veřejnosti zpřístupněny
  - záznamy a překlady z restaurátorského semináře „Restaurování nástěnných maleb“
  - přednesené příspěvky na semináři Bezpečnost muzejních sbírek III.
  - prezentace na téma Minimální standard a mobilita sbírek z diskusního fóra k mobilitě sbírek III.
- v sekci informace mohli zájemci najít
  - výběrová řízení na kurátory sbírek v OGV Jihlava a VČG Pardubice
  - informaci o Ateliéru Fénix a historii výtvarných dílen ve sbírce orientálního umění NG, která patří k průkopníkům lektorských aktivit u nás
  - upozornění na nové změny v legislativě – novelizovaná vyhláška ke sbírkovému zákonu a poslanecké novele autorského zákona

- oznámení Společnosti Plzeň 2015 o druhém ročníku kurzů celoživotního vzdělávání – ARTS MANAGEMENT
- v sekci mobilita sbírek (stěžejní aktivitě MC MVU) české překlady
  - **Dokumenty odborné pracovní skupiny OMC pro mobilitu sbírek EU (Závěrečnou zprávu Evropské komisi, Manuál a předběžnou studii o valuaci)**
  - **tzv. Toolkit – Praktické způsoby jak snížit náklady na půjčování a vypůjčování předmětů kulturní hodnoty mezi členskými zeměmi EU**
  - metodickou poznámku k údajné kauze ztraceného kamionu s částí výstavy „Marylin“
- v sekci Články
  - dva odborné restaurátorské texty věnované výsledkům průzkumů deskových maleb přelomu gotiky a renesance – jedna stať je věnována dekorativní technice cínovaného reliéfu, druhá použití fluoritu v malbě a polychromii

V období leden až listopad 2013 navštívilo specializované webové stránky celkem 10 683 uživatelů a to nejen z České republiky a Slovenska, ale i z Francie, Itálie, Německa a Švýcarska. Nejčastější přístupy 62,3% byly z přímé adresy MC MVU, což svědčí o tom, že odborní pracovníci, jimž je stránka určena především, si už její adresu uložili a používají ji. Dalších 19,9% přístupů bylo z různých internetových vyhledávačů, kde jasně vede GOOGLE, a 17,6% přístupů bylo odkazem z webu Národní galerie v Praze.

c) zodpovídání dotazů veřejnosti

Dotazy ve většině směřují k činnostem NG obecně, nikoliv pouze k problematice péče o umělecké sbírky. Veřejnost se nejčastěji dotazuje na služby v souvislosti s posuzováním uměleckých děl nebo na badatelský přístup ke sbírce NG, který žádají většinou studenti. V rámci informací k mobilitě sbírek v letošním roce MC MVU odpovídalo i odborné dotazy k pojišťování uměleckých děl na výstavy pro NPÚ. Několik odborných dotazů směřovalo i k problematice inventurního závěru, zejména od zřizovatelů malých městských muzeí. Se studentkou architektury byla vedena odborná diskuse k otázkám projektování výstavní síně a sbírkové galerie.

Díky finančnímu příspěvku na činnost MC MVU z prostředků Ministerstva kultury na program „Kulturní aktivity“ je stále správa a hosting webových stránek MC MVU řešena externí formou, protože MC MVU nemá k dispozici pracovníka, který by úkoly nyní zpracovávané externí firmou plnil.

Spolupráce s muzejními profesními sdruženími v ČR

MC MVU je jedním z členů pracovní skupiny RG v projektu „Standardizace práce se sbírkami v galeriích ČR a způsoby jejího měření“, kromě poskytování zázemí pro práci této skupiny se centrum podílí zejména na zpracovávání nezbytných zákonných rámců, pod které by se připravované minimální standardy neměly dostat. V rámci této spolupráce MC MVU také zorganizovalo seminář k minimálnímu standardu zabezpečení muzejní sbírky a otevřelo téma minimálního standardu mobility sbírek.

Jednotlivé komory RG se pravidelně scházejí na půdě MC MVU ve Veletržním paláci.

Komora ředitelů se sešla ve Veletržním paláci jednou, komora odborných pracovníků třikrát a komora edukačních pracovníků jednou, při této návštěvě byl kolegům prezentován i projekt NG na zapojení tabletů do edukačního programu k dílu Karla Škréty.

Spolupráce s AMG probíhá ve dvou rovinách, jednak informační, kdy na webu AMG jsou zveřejňovány informace o aktivitách MC MVU, ve 13. ročníku Věstníku AMG č. 4, 2013 byly v srpnu zveřejněny 2 články: v sekci *Z konferencí a seminářů* zpráva o Mezinárodní konferenci k Mobilitě sbírek v Berlíně v červnu 2013, kterou připravila účastnice konference Magda Němcová a v sekci *Metodická centra* zpráva o průběhu semináře Bezpečnost muzejních sbírek III.

Odborná spolupráce proběhla v rámci mezinárodní konference Muzeum a změna IV, pořádané AMG 12. - 14. 11. 2013 v Národním muzeu v Praze, kam MC MVU připravilo 2 příspěvky k letošním stěžejním tématům své práce – Mobilita sbírek a Standardy práce v galeriích. V bloku *Za zdmi muzeí* byl přednesen příspěvek „Standardy práce se sbírkami v galeriích. Projekt spolupráce mezi Metodickým centrem pro muzea výtvarného umění a Radou galerií ČR“, v bloku *Když rozpočty nestačí* přednáška „Mobilita sbírek v době ekonomické krize“, která reagovala na materiály a publikované výsledky *Odborné pracovní skupiny OMC pro zkoumání způsobů a prostředků ke zjednodušení a zlevnění procesu půjčování a zapůjčování*, které by mohly přispět ke zjednodušení a zlevnění procesů půjčování a zapůjčování sbírkových předmětů nejen do zahraničí.

Spolupráce s ostatními MC byla v roce 2013 pro nedostatečnou personální kapacitu MC MVU jen v rovině informační, kdy došlo k výměně pozvánek a informací na webech.

Semináře MC MVU

1) **Bezpečnost muzejních sbírek III**

10. června 2013 proběhl seminář na téma „Minimální standard zabezpečení muzeí výtvarných umění“, v rámci něhož byla muzejní veřejnost seznámena se třemi aktuálně probíhajícími projekty, jejichž výstupy se dotknou budoucího zabezpečení muzejních sbírek:

- **Metodika a databáze požární ochrany památkových objektů** (Projekt bezpečnostního výzkumu MV ČR – Národní památkový ústav ve spolupráci s HZS ČR a Technickým muzeem v Brně)
- **Metodika uchování předmětů kulturní povahy – optimalizace podmínek s cílem dosažení dlouhodobé udržitelnosti Aktivita projektu** (Projekt NAKI - Technické muzeum v Brně, Národní památkový ústav, Moravská galerie v Brně)
- **Standardizace práce se sbírkami v galeriích ČR** (Projekt Rady galerií ČR)

Další program semináře byl příspěvkem do probíhající diskuse nastavení bezpečnostního minima pro česká muzea umění, ale nejen pro ně.

Včetně přenášejících na tento seminář přišlo 35 odborníků, galerijních a muzejních pracovníků z ČR, ale též ze Slovenské národní galerie v Bratislavě, jejíž zaměstnanci se bezpečnostních seminářů MC MVU účastní pravidelně. Téma celého bezpečnostního semináře bylo zvoleno jako přínos MC MVU ke spolupráci s RG ČR na projektu Standardizace práce se sbírkami v galeriích ČR.

Program semináře:

10.00 – 10.15

Zahájení – PhDr. Magda Němcová, vedoucí odboru registru a metodického centra, NG v Praze

10.15 – 11.00

Legislativní aspekty minimálního zabezpečení muzejních sbírek a probíhající projekty výzkumu a vývoje v této oblasti – Ing. Pavel Jirásek, Národní památkový ústav

11.00 – 11.30

Spolupráce MC MVU a Rady galerií - Projekt Rady galerií ČR: „Standardizace práce se sbírkami v galeriích ČR“ – PhDr. Dagmar Jelínková, MC MVU, NG v Praze

11.30 – 12.00

Technická řešení minimálního standardu zabezpečení proti požáru z pohledu dodavatele – Ing. Pavel Rybář, EUROALARM, spol. s r.o.

12.45 – 13.15

Základní pravidla klimatu pro dlouhodobé uložení sbírek výtvarného umění – Ing. Jan Červenák, TP

13.15 – 13.45

Technická řešení minimálního standardu zabezpečení proti krádežím z pohledu dodavatele – Ing. Pavel Fiala, TRADE FIDES a.s.

13.45 – 14.15

Řešení standardu kvality strážní a dozorčí služby v muzeích výtvarného umění – Ing. Michal Kuník, Ing. Jan Chodora, SECURITAS ČR s.r.o

14.15 – 14.45

Minimální standard požárního zabezpečení sbírek muzejní povahy z pohledu HZS – Ing. Rudolf Kaiser, HZS ČR

14.45 – 15.30

**Diskuse k minimálnímu standardu – moderátor Ing. Pavel Jirásek
ZÁVĚR****2) „Standardizace práce se sbírkami“**

Rozšířené jednání komory ředitelů, organizačně zajišťované MC MVU, proběhlo 25.června 2013 na základě dohody o spolupráci s RG opět na téma společného projektu a s ním spojeného dotazníkového šetření aktuální situace v členských galeriích/muzeích umění. Ředitelům a kurátorům členských galerií RG byl znovu představen záměr projektu a připravena metodika k vyplňování dotazníku. Metodická MC také na tomto setkání informovala ředitele galerií o prvním pracovním jednání poradního orgánu náměstkyně ministryně kultury pro legislativní práci v oblasti movitého kulturního dědictví a úkolech, které z něho pro RG plynou, protože na žádost RG je jedním z členů tohoto poradního orgánu.

3) Praktické otázky mobility muzejních sbírek 2013

3. diskusní fórum na téma mobility sbírek se konalo dne 7. října 2013. V rámci dlouhé diskuse podpořené úvodním shrnutím celé situace z pohledu oddělení muzeí a galerií MK a vystoupeními zkušených registrarů z NG, UPM a ŽM v Praze a MG v Brně, kteří účastníky seznámili se zkušenostmi a problémy při vyřizování zápůjček do zahraničí během posledního roku. Přítomní zástupci OMG MK ČR přislíbili ještě novou diskusi nad připravovaným zněním 3. metodického pokynu MK k vývozu sbírkových předmětů do zahraničí, což je velmi pozitivní výsledek celodenního jednání. Příspěvkem „Minimální standard a mobilita sbírek“ otevřela pracovnice MC MVU téma, které by mělo být stěžejní aktivitou centra pro rok 2014.

Na diskusní fórum přišlo 30 účastníků z muzeí a galerií včetně kolegů z AMG, kteří také pomáhali s informováním muzejníků o konání akce, a zástupci MK ČR.

Úvodní program diskuse:

10.00 – 10.20	PhDr. Magda Němcová, NG v Praze <i>Využití výsledků OMC pracovních skupin pro mobilitu sbírek. Mezinárodní konference Berlín 2. - 4. června 2013</i>
10.20 – 10.35	PhDr. Magda Junková, MK ČR <i>Problematika mobility sbírek z pohledu MK</i>
10.35 – 10.45	Dušan Seidl, UPM Praha <i>Co je ještě zodpovědnost muzeí a galerií a co už státu?</i>
10.45 – 11.00	Přestávka
11.00 - 11.15	PhDr. Kateřina Tlachová, MG v Brně <i>Překážky mobility sbírek – ohrožení mezinárodní spolupráce</i>
11.15 – 11.30	Pavλίna Běrská, Židovské muzeum v Praze <i>Výpůjčky sbírkových předmětů Židovského muzea v Praze do zahraničí pohledem uplynulých tří let</i>
11.30 – 11.45	PhDr. Dagmar Jelínková MC MVU, NG v Praze <i>Minimální standard a mobilita sbírek – informace o projektu RG ČR a MC MVU</i>
11.45 – 14.30	PhDr. Magda Němcová, NG v Praze <i>Moderovaná diskuse k tématu</i>

4) „Historické techniky malby II“

Seminář byl uspořádán ve spolupráci s restaurátorským institutem „Opificio delle Pietre Dure“ ve Florencii proběhl 29. – 30. 10. 2013, jehož restaurátoři spolu s restaurátorkou z muzea Louvre v Paříži přednesli velmi zajímavé příspěvky, ve kterých se zúčastnění dozvěděli o velmi důležitých metodách a způsobech práce při čištění a restaurování uměleckých děl výtvarného umění. Zájem o něj byl enormní, registrovalo se téměř 140 účastníků z českých a slovenských muzeí, galerií a památkových ústavů. Velmi pozitivní je, že podstatnou část účastníků tvořili studenti (a to nejen AVU v Praze, ale i Fakulty restaurování UPCE v Litomyšli, Vysoké školy výtvarných umění v Bratislavě a Ústavu pro dějiny umění UK v Praze) a samostatní restaurátoři.

PROGRAM SEMINÁŘE

ÚTERÝ 29.10.

10.00	zahájení semináře, úvodní slovo
10.05	Marco Ciatti: <i>Restaurování obrazu „Klanění tří králů“ – představení projektu</i>
11.15	Andrea Santacesaria: <i>Konstrukce dřevěné podložky obrazu „Klanění tří králů“</i>
12.30 – 13.30	přestávka na oběd
13.30	Roberto Bellucci: <i>Leonardova technika malby na obraze „Klanění tří králů“</i>
14.45	Patrizia Riitano: <i>Stav obrazu „Klanění tří králů“ před restaurováním a první zkoušky čištění</i>
16.00	Cecilia Frosinini: <i>Leonardova malířská technika na pozadí dobové florentské malby</i>
17.30	závěrečná diskuse

STŘEDA 30.10.

10.00	Cinzia Pasquali /Louvre: <i>Restaurování obrazu „Sv. Anna Samotřetí“ z Louvru</i>
11.15	Cecilia Frosinini: <i>Leonardova technika přípravné podkresby obrazů</i>
12.30 – 13.30	přestávka na oběd

13.30	Roberto Bellucci: <i>Leonardo a perspektivní konstrukce na základě studia podkresby</i>
14.45	Cinzia Pasquali /Louvre: <i>Monna Lisa z Louvru versus Monna Lisa z Prada</i>
16.00	Cecilia Frosinini: <i>Leonardův obraz „Madona s vřetenem“</i>
17.30	závěrečná diskuse

Organizování a vedení odborné praxe studentů

V prvním pololetí proběhla ve spolupráci s Vyšší odbornou školou informačních služeb v Praze semestrální výuka hlavních dovedností z galerijní praxe pro 2. ročník nebakalářského oboru Služby muzeí a galerií této školy. Odborná praxe studentů v NG se v roce 2013 neuskutečnila, protože žádný student o ni neprojevil zájem.

O to větší prostor mohlo MC MVU věnovat práci s dobrovolníky v rámci pilotního projektu spolupráce s dobrovolnickým centrem „HESTIA“ na zapojení dobrovolníků do odborných činností v rámci NG v Praze, kterou MC MVU zahájilo v červnu 2012 a pro níž plní vzájemné koordinační funkce. Dobrovolníci v roce 2013 pracovali v Sekci odborných činností (MC MVU, foto oddělení a restaurátorské oddělení), ve Sběrce grafiky a kresby a ve Sběrce moderního a současného umění.

Další metodická činnost MC MVU

MC MVU se intenzivně podílelo na organizaci a přípravě inventurního závěru za první inventarizační periodu 2003 – 2012 podle sbírkového zákona 122/2000 Sb. a na dalších inventarizačních úkolech souvisejících se správou sbírek pokyny k inventarizaci sbírky NG, ale rovněž např. na tzv. „křížové kontrole“ majetkoprávní evidence sbírky NG na základě dokladů z digitálně i písemně vedené chronologické i systematické evidence podle zákona 122/2000 Sb. a dalších předpisů, neboť referentka MC MVU je i tajemnicí Hlavní inventarizační a kontrolní komise NG, kterou řídí ředitelka SOČ – řešitelka tohoto projektu. MC MVU k těmto úkolům připravilo podklady pro směrnice generálního ředitele NG.

MC MVU rovněž v roce 2013 zajišťovalo školení pracovníků k nové elektronické spisové agendě v NG.

II. Závěr ke zprávě o činnosti MC MVU

a k využití účelového příspěvku z programu „Kulturní aktivity“ v roce 2012 projektu „MC MVU – informační a metodické pracoviště – 6. fáze“

MC MVU splnilo v roce 2013 všechny úkoly, ke kterým se přihlásilo v žádosti o příspěvek na provoz z programu „Kulturní aktivity“ (podprogram B „*Projekty metodických center s celostátní působností při Národním muzeu, Národní galerii, Moravském zemském muzeu a Technickém muzeu v Brně a Moravské galerii*“) na realizaci programu „*Metodické centrum pro muzea výtvarného umění Národní galerie v Praze - informační a metodické pracoviště – 6. fáze*“.

Z činnosti MC MVU lze vyzdvihnout nejen počet realizovaných seminářů, ale též jejich vysokou odbornou úroveň, která byla všemi účastníky těchto seminářů hodnocena velmi pozitivně.

Za nesporně užitečné lze pokládat také rozšíření informační činnosti MC MVU (včetně cíleného zasílání InfoServisu na jeho webových stránkách, na nichž jsou zveřejňovány nejen různá upozornění na rozmanité akce, ale především důležité dokumenty k profesionální správě sbírek nejen muzeí a galerií, ale i dalších institucí působících v dané oblasti.

MC MVU se podílí i na spolupráci se školami, které vychovávají budoucí pracovníky v oblasti výtvarného umění a nabídkou praxí pro jejich studenty. MC MVU pro NG také zajišťuje pilotní spolupráci s dobrovolnickým centrem „HESTIA“ na zapojení dobrovolníků do odborných činností v rámci NG v Praze.

MC MVU chce i v následujících letech poskytovat muzeím výtvarného umění metodickou činnost v těch oblastech výtvarného umění, ve kterých dosud působí, jak také uvedlo na pracovním setkání ředitelů příspěvkových organizací MK a vedoucích muzejních center na MK, ale též na akcích RG ČR, zejména formou spolupráce na dlouhodobém projektu Standardizace práce se sbírkami v galeriích ČR a sledováním problematiky mobility uměleckých sbírek. V souvislosti s předpokládanými organizačními změnami v NG v roce 2014 připravuje MC MVU novou dlouhodobou rozvojovou strategii, která bude zpracována v rámci 5. vzdělávacího modulu Arts managementu na Západočeské univerzitě v Plzni.

V Praze dne 19.12.2013

RNDr. Jana Řepová
ředitelka Sekce odborných činností Národní galerie v Praze a hlavní řešitelka projektu